

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS PRIJS

Voor de Sted. f 12.

Frans per post. f 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

Behalve 35 cents zegel.

DE DRUKPERS.

Wij hebben het noodig geacht, in ons vorig nummer de vrijheid van drukpers te verdedigen. Eene vrijheid welke reeds zoo dikwijls en zoo schoon verdedigd is, doch waaraan men toch, naar ons inzien, te meer geacht moet worden als zij bedreigd wordt om onder de heftels van last, intimidatie, zelfs van onderdrukking (indien de loopende geruchten waarheid mogten behelzen) te moeten sterven. De overtuiging, hoe zeer men, bij ons, aan de vrijheid van drukpers geacht is, zal wellicht eenmaal terugkeren om onstaan bij de mannen die het op haar vermaant schijnen te hebben, en daarom achten wij het den pligt van elken burger, die geachtheid van den dag te leggen en de vrijheid van drukpers, waar hij kan, te verdedigen.

Doet die geachtheid aan de vrijheid van drukpers verblindt ons niet zoodanig, dat wij niet overtuigd zouden zijn van de pligten dergenen, die van de vrijheid der drukpers gebruik maken: pligten welke vervulling eischen geene bedreigende strafwetten noodig moesten zijn. De drukpers is een te edel wapen om het te misbruiken, ja wat meer is, het misbruiken ontnemt aan het wapen deszelfs kracht en vermogen. Wat wij door misbruiken verstaan, hebben wij in ons vorig nummer reeds met eenige woorden te kennen gegeven. Het zal dus niet noodig zijn te herhalen, dat wij het niet eens zijn met dezulken, die dadelijk voor misbruik uitkrijten, wanneer men hunner tegenstanders de zaak welke hij verdedigt met eenige warmte voordraagt, wanneer zijne diep gewortelde overtuiging hem eenige krachtige woorden uit de pen rukkt; de voortvarende onvruchtbaarheid der wenschen eener brave en vredeliëvende natie naar hetgeen haar geluk en welvaart moet aanbrengen, hem eenige scherpe verwijtingen doet uiten tegen degenen, die, onder hunne verantwoordelijkheid, het lot der Natie in handen hebben; of ook wanneer men zijne gedachten en denkwijzen onder eenen satirïeken vorm voordraagt. Dit alles is de gedwongene hofstoot der vrijheid van drukpers; zij kan zonder dat niet bestaan of wordt een ijdele droom, eene schim.

Geheel anders zijn de pligten van hem, die het middel van de drukpers wil optreden, om zijne landgenooten voor te lichten, hunne reg-

ten te verdedigen, hunne belangen te behartigen. Deze moet zich altoos voor oogen stellen, dat opruijing, aanzetting tot geweld of werkdadigen tegenstand, tot ongehoorzaamheid aan de wetten en de wettig aangestelde magten, een misbruik is van die dierbare vrijheid. Hij moet zich overtuigd houden van de onschendbaarheid van het Hoofd van den Staat, de eenige zuil waarop eene constitutionnele monarchie duurzaam stand kan houden. Dat Hoofd van den Staat moet altijd voor hem het voorwerp zijn van eenen onbegrensden eerbied en van eene onnegte dankbaarheid voor al het goede wat geschiedt van hem, als van een weldadig middenpunt uitgaat; terwijl het kwade nooit tot hem kan opklimmen.

Wanneer hij, naar zijne overtuiging zich verpligt acht, de raadslieden der kroon te bestrijden, mag hij nooit het terrein verlaten, waarop hij zich begeven heeft, en waarop alleen de verantwoordelijkheid van toepassing is: namelijk het politiek terrein; dit mag men niet verlaten, om zich op dat der personaliteiten te begeven, of in het bijzondere leven te wroeten van dengenen, die men bestrijdt. Dit zelfde geldt ten aanzien van alle andere personen, die met eenige openbare betrekking bekleed zijn en wier daden men onder het genot der vrijheid, aan een kritiek wil onderwerpen.

In de behandeling der zaken van algemeen belang, moet hij, die in het openbaar schrijft, het oog uitsluitend op dat belang gevestigd houden; met kalmte en beradenheid dat belang voorstaan en de middelen aanwijzen, welke naar zijne overtuiging hetzelfde bevorderen kunnen. Onbeschroomd in het openleggen en bestrijden van misbruiken, grondwets-overtredingen en andere verkeerde handelingen; moet hij steeds in dengene, welken hij voor de publieke opinie ten toon stelt, den persoon en zijn karakter eerbiedigen. In één woord, in al zijn streven moet hij niets voor hebben dan de zegepraal van regt en waarheid, de bevordering en bestendiging van het algemeen welzijn in zijn vaderland, de handhaving der orde, der rust en der wet en het steeds vooruitgaan op den weg des waren heils, zonder zich door persoonlijke gevoelens van afkeer of haat te laten leiden en zijne pen in de gal der wraakzucht te doopen.

Het spreekt van zelf dat wij hier alleen het oog hebben op die uitwerking der vrijheid van drukpers, welke het dagbladschrijven en de

staatkundige polemiek ten gevolge heeft. Onze roeping, en onze bedoeling strekt zich niet uit over de drukpers in het algemeen; een elk behandelde ieder punt in het zijne.

Indien van de vrijheid van drukpers geen ander gebruik wordt gemaakt als dat, hetgeen wij hier beschrijven, kan zoodanig gebruik niet anders dan de heilzaamste vruchten voortbrengen. Zijn er misbruiken gepleegd, dit kan nooit wettigen tot de onderdrukking van het vrije gebruik; dit is geene wettige straf voor de misbruiken. Wij verklaarden dit reeds in ons vorig nummer.

Daarom ook uiten wij nogmaals de hoop, dat hetgeen men voorspeld heeft omtrent eene te nemen maatregel tegen de vrijheid van drukpers niet verwezentlijkt mogen worden. Reeds vroeger zijn wij in de gelegenheid geweest, daarvan het ongrondwettige aan te toonen en wij aarzelen niet nogmaals de regering met al den ernst en de overtuiging waarvoor wij vatbaar zijn, toe te roepen: Wees voorzigtig! het is gevaarlijk de hand uit te steken naar vrijheden, welke in een staatsverdrag tusschen volk en regering met duidelijke woorden uitgedrukt staan, nog gevaarlijker wanneer het de eerste en dierbaarste aller vrijheden geldt.

Wij roepen het alle vrienden des vaderlands toe: Werk nog, zoo lang het tijd is, om het onheil af te weren, door de regering van het ongrondwettige, onstaatkundige van dien maatregel te overtugen.

Wij roepen het nogmaals der Vertegenwoordiging toe, nimmer de hand te leenen aan eenen aanslag op die vrijheid, welke aan elken Nederlander zoo dierbaar is en welker krenking hem dus tot in het hart zou treffen.

KERKEELIJKE STAAT.

ROME. Het is niet alleen te Bologna en te Modena dat de partijen zich verzamelen. Hunne zijdsche grieven vergeten zij de naam van deze gezegende naam brengt overal, in de Pauselijke Staten, dezelfde wonderen. Hier verzameling overal sluicht hij de te eedragt, stant den naam doet, in de plaats der bijzondere en openbare beledigingen en verbittering, vrede, eendragt en heil herteven. Ziehler daartoe een zeer waardig en aandoenlijk voorbeeld.

De steden Narni en Terni waren sedert lang geleden door eene noodlottige vijandschap, welke

mor 26 overheden gedeeld en gevoeld werd. De
egel des vredes heeft thans die twee steden ver-
wend. In den avond van den 19 augustus kwamen
meer dan duizend inwoners van Terni, voorafgegaan
door de twee muziekcorpsen der stad en door twintig
priesters, waarvan een de koninklijke banier droeg
met teeken van eendragt, overwacht te Narni, hun
aan zwaaijende en met luide stem uitroepende:
*Vrede en liefde aan de bewoners van Narni, in
naam van Pius IX.*

Bij deze verschijning en op dat geroff, staat de
gansche stad op; men loopt toe; men grijpt naar
vlaggen, men komt bijeen, drukt elkander de
hand of omhelst elkander onder het uiten der
opregtste betuigingen; zoete tranen, tranen van
aandoening en vreugd ontvallen aan menig oog.
Duizenden van tootsen verlichten dit toneel, dat
eene onbeschrijflijke uitwerking had. Men begeeft
zich naar de markt en daar, bij het licht der
tootsen, wordt als bij tooverslag door de inwo-
ners van Narni, ter eere hunner ongewachte gasten,
een feestmaal aangelegd, hetwelk voorzeker zonder
weerga is de geschiedenis der volken. Den geheelen
nacht door weergalmd de stad van vreugdege-
juich en de naam van Pius IX werd onophoudelijk
herhaald te midden der *trials* en der kreten van
blijdschap. De bisschop van Narni en zijne gees-
telijkheid namen deel aan dit buitengewoon feest,
even als alle aanwezigen zich verheugden in de
zegepraal der verhevene deugden van den H. Vader.
Dit onvergetelijk feest eindigde eerst bij den dageraad.
Het is nutteloos te melden dat geene enkele wanorde
deszelfs blijde viering kwam storen.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, 28 september. Reschid-
Pacha is tot groot-vizier benoemd. Ali-Effendi volgt
hem als minister van buitenlandsche zaken op.

ZWITSERLAND.

GENEVE 8 oktober. Met het grootste leedwezen
meld ik u den val van onzen staatarad, welke
heden ochtend afgetreden is. Het gedrag van den
raad is tot het einde toe geweest, wat men van
zulke voortreffelijke burgers verwachten kan, stand-
vastig en eervol in alle opzichten. De wijk van
St. Gervaes is gisteren eenige uren lang beschoten
geweest. De burgerwacht, vooral de hoofden,
hebben zich bij den aanval even dapper gedragen
als de troepen; maar de bruggen waren door de
bewoners van St. Gervaes zoo sterk gebarricadeerd
dat eerst na verloop van vele uren het kanon eene
opening heeft kunnen maken. Toen kon de mili-
tie tot in het eiland doordringen; maar het vuur,
dat allerwege uit vensters en dalgaten kwam, was
zoo hevig, dat de aanvoerders den aftogt hebben
moeten bevelen, om de verschrikkelijkste moord-
tonnelen te voorkomen.

De nacht is rustig afgelopen, doch de bewo-
ners van St. Gervaes hebben van denzelfden ge-
bruik gemaakt om een voor een in de stad te ko-
men, hetzij lange de bres of over het meer; zoo-
dat dozen ochtend dreigende volksoptochten op het
plein Molard en in St. Gervaes plaats hadden;
terwijl de magt des gouvernementes nog slechts de
kazerne en het stadhuys bezat. Het gouvernement
in die omstandigheden niets dan nieuwe ram-
pen zijnde en een einde willende maken aan het
bloedvergieten, nam in massa zijn ontslag en heeft
voorlopig het bestuur toevertrouwd aan den raad
van beheer der stad.

Op dit oogenblik trachten de *pompieri* te redden
hetgeen overgebleven is van de bruggen over de
Rhône, welke de inwoners van St. Gervaes dezen
nacht in brand hebben gestoken. Welken tijd
worden wij nu in? Met wien leven te midden
dier volks-massa's, die door de straten dwalen en
door geene magt te betugelen zouden zijn, indien
zij tot wanordeligheden oversloegen? De milicien

hebben vele dooden en gekwelden gehad; de ver-
liezen des vijands zijn nog niet bekend; doch on-
danks het kanon en een goed onderhouden ge-
weervuur, was het niet gemakkeijk, hen achter
hunne verschansingen te trekken. Men moet on-
staan zien om zich een denkbeeld van haren to-
stand te maken.

De leden van het voorloopig gouvernement
door de radicalen van St. Gervaes benoemd zijn:
de heeren James Fazy, Rilliet Constant, Carteret,
Viridet en eenige anderen, wier namen niet be-
kend zijn. Doch naast dit gouvernement bestaat
eene commissie, genomen uit den boezem van den
raad van beheer, welke, naar men zegt, met eenen
veel meer gematigden geest bezield is.

Eene stedelijke wacht, door de opstandelingen
georganiseerd, heeft bezit van de stad genomen.

DUITSCHLAND.

— Men leest in de *Köln. Zeit.*

» Eenige dagbladen hebben medegedeeld dat het
prussisch gouvernement aan het Haagisch kabinet
klachten had (doen toekomen over het hollandsch-
belgisch handelstractaat en verklaard had, dat
indien de voorregten, welke ten nadeele der duit-
sche nijverheid, aan Belgie verleend waren, ook
niet aan het *Zollverein* toegekend wierden, dit zich
verplicht zou zien represailles te nemen.

» Wij vermoenen echter met zekerheid te mogen
zeggen, dat tot nog toe zodanige bedreiging niet
gedaan is; dat integendeel, op dit oogenblik on-
derhandelingen gevoerd worden, welke voorzeker
met eenen gheden uitslag zonden bekrond worden,
indien men aan de vorderingen van Holland toe-
gaf betrekkelijk de afschaffing of vermindering der
Rijnvaartsregten. Het nederlandsch gouvernement
heeft sedert lang over deze zaak eené nota gezon-
den aan al de Rijnstaten, doch heeft het verwachte
antwoord nog niet ontvangen.

— Brieven uit Berlijn melden dat de groote
conservatieve mogendheden in onderhandeling zijn
gekomen over het toekomstig verblijf harer ambassa-
deurs bij de Zwitsersche Confederatie en dat de uitslag
daarvan is, dat Bern, hetwelk tot heden het gewoon
verblijf der ambassadeurs was, dit voorregt verliezen
zal, uithoofde der laatste omwenteling en der daarop
gevolgde constitutie. Zurich zal waarschijnlijk het
verblijf der diplomaten worden. Men weet dat de
pauselijke nuntius en de ambassadeur van Sardinië
reeds sedert eenigen tijd te Locarno wonen.

— Wij hebben reeds met eenige woorden het
overlijden gemeld van den aartsbisschop van Mun-
chen, Mgr. Lotharius-Anselmus van Gebattel. De
eerbiedwaardige prelaat is door den dood over-
vallen gedurende eene bisschoppelijke reis, onder-
nomen om aan de inwoners van Mühldorf het H.
Vormsel te gaan toedienen. Hij was 86 jaren oud
en nauwelijks hersteld van eens ernstige ziekte;
zijne liefde en ijver deden hem de gevaren der reis
vergeten. Den 1 november 1821 tot aartsbisschop
gewijd, zou hij den 1 november aanstaande den
25^{en} verjaardag zijner bisschoppelijke waardigheid
gevierd hebben. Mgr. van Reissach, bisschop van
Eichstätt en coadjutor van München, volgt hem
rogens op.

De nieuwe aartsbisschop van München, graaf
van Reissach, door eene estafette het overlijden van
zijn voorganger vernomen hebbende, heeft zich
onmiddellijk naar de hoofdstad begeven, om in
persoon zijne ultraart te regelen en daarna het
beheer van zijn nieuw bisdom te aanvaarden. De
diepe eerbied, welke hij het karakter en de her-
derlijke deugden van den overledene toedroeg, doet
verstaan dat hij geens of weinig verandering in
dat beheer brengen zal. Mgr. van Reissach heeft
voorloopig de hulde ontvangen van zijn groot ka-
pittel; maar zal niets doen aan de zaken van het
bisdom, tot dat de laatste eerbewijzen zullen ge-

geven zijn van den overledene, wiens stoffelijk
overschot in de hoofdkerk van O. L. V. zal be-
gezet worden.

Wijlen Mgr. Lotharius-Anselmus behoorde tot
het geslacht der baronnen van Gebattel. Gebore
te Wurzburg, den 20 januari 1761, was hij, in
de secularisatie benoemd tot deken der hoofdkerk
in zijne geboortestad. Na de sluiting van het con-
cordaat, hetwelk thans nog de catholyke aange-
legenheden in Beieren regelt, stelde de overlede-
ne koning Maximiliaan hem voor als eersten aarts-
bisschop van München-Freyzing (26 mei 1818) en
werd dit voorstel door den Paus goedgekeurd.
Doch ten gevolge der discussien, ontstaan bij de
eerste zitting der Staten in 1819, werd zijne wij-
ding vertraagd tot den 1 november 1821. He
was de apostolische nuntius bij het hof van
Beieren, die hem de bisschoppelijke wijding gaf.

ENGLAND.

LONDEN 10 oktober. Volgens de loopende ge-
ruchten zou het Parlement in de volgende maand
bijkomen, doch om zich slechts met twee za-
ken bezig te houden; namelijk om aan den on-
derkoning van Ierland eene vergevingsbill toele-
kennen, omdat hij, met een menslievend en
zorgend doel de magt overschreden heeft, welke
de wet op de openbare werken hem verleende; en
ten anderen om de granen geheel vrij te verklaren
van de regten, welke nog op dezelve drukken.

— De *Times* meldt dat de prins Georges van
Cambridge, majoor-generaal, die het bevel voert
in het distrikt Limerick, verheven zal worden tot
den graad van luitenant-generaal en belast met
het opperbevel over al de troepen, welke in Ier-
land zijn. De luitenant-generaal Blakeney, die
daar post sedert tien jaren bekleedt en zich de
achtung aller partijen verworven heeft, zou tot
den rang van generaal bevorderd worden.

— De alderman Wood, die bij de eerste stem-
mingen de meerderheid voor zich had, voor de
betrekking van lord mayor van Londen, is door
poll' welke acht dagen geduurt heeft, met het za-
del gelijkt; zijn mededinger sir Georges Carrol is
benoemd met eene meerderheid van negen stem-
men (1653 tegen 1644).

IERLAND.

Men heeft te Dublin uit de graafschappen Cork,
Tipperary, Limerick en Clare brieven ontzagen,
waarin gemeld wordt, dat benden van landlieden
zich vereenigen om den omloop van koren en andere
levensbehoeften en derzelver vervoer naar de groot-
steden te beletten. In den tijd van twee of drie
dagen zijn meer dan 20 paarden, die tot dit vervoer
gebruikt werden, in die graafschappen gedood. De
pachters, die het voornemen lieten blijken om door
te gaan met vervoeren, zijn met den dood be-
dreigd indien zij er niet van afzagen hunne goederen
buiten de gemeente te brengen. Daaruit volgt dat
het koren, het meel en het brood in die steden
tot eenen verbazend hoogen prijs staan.

— Li. donderdag heeft eene deputatie, bestaande
uit de notabelste ingezetenen van Dublin, met den
lord mayor aan het hoofd, zich begeven naar het
paleis van den onderkoning en dezen het adres
aanbevolen, strekkende om het gouvernement te
verzoeken aan de bekende spoorweg-maatschap-
ping fondsen voor te schieten, ten einde de wer-
ken met meer spoed te kunnen doorzetten en aan
vele handen werk te verschaffen. Lord Besho-
rough heeft aan de deputatie te kennen gegeven
dat hij geen maatregel reeds bij het gouverne-
ment had aanbevolen en dat hij onmiddellijk het
verzoek aan hetzelfde zou mededeelen.

PORTUGAL.

LISSABON 2 oktober. De financiële verlegenhe-
den van het portugeesch gouvernement neemt nog de
gelijke toe. Het ministerie heeft te vergeefs gepoogd

de bank een voorschot van 120,000 p. st. te krijgen, de bank heeft, hetzij uit onmacht of wil geweigerd aan deze aanvraag te voldoen. Men dat het cabinet, op het punt heeft gestaan van gevolge deze weigering af te treden; doch de koning hadden al de hoop nog niet opgegeven om de moeilijkheden, te boven te komen, indien zij het beheer blijven.

De tijdingen uit de provincien zijn gunstig zoo ver dat de rust aldaar niet gestoord is georden; doch eene aanzienlijke legermacht houdt reeds de provincie Tras-os-Montes bezet. De tot den bekende verkiezingen in de steden geven de groote meerderheid aan de ultra liberale-partij. enige miguellisten zijn in de noordelijke gewesten gekozen.

Eenige officieren, die ontslagen waren, zijn te Lissabon gevangen genomen ten gevolge van het beramen van een complot in den cabralistischen stijl, waarvan het eerste toneel de moord der koninkinnen van de liberale partij zou zijn. Dit complot zou den 25 september uitbreken; doch is door de tijdige maatregelen, welke Sa da Bandeira, gouverneur van Lissabon, genomen heeft, verijdeld.

FRANKRIJK.

PARIJS 11 oktober. De tijding der voltrekking van de beide huwelijken is gisteren middag omstreeks vier ure te Parijs aangekomen; en zoo heeft de afzender niet aan de avondbladen is medegedeeld, noch heden ochtend in den *Moniteur* wordt aangegeven, is zulks, omdat de ambassadeur van Spanje het antwoord op de aanvraag om de hand der Infante Luisa der Koning nog niet had aangeboden en men vermoede te moeten wachten, tot dat deze formaliteit vervuld was.

De heer Martinot de la Rosa heeft gisteren, toen hij de afzender der Koninginnen Maria Christina en Isabella aan den Koning overhandigde, verzoeken, dat het huwelijk voltrokken was.

— Bij besluit van den 6 heeft de Koning een aantal gratien verleend, bij gelegenheid van het huwelijk zijns zoons, den hertog van Montpensier. Meer dan honderd tot correctionnele straffen veroordeelden hebben of volkomene gratie of eene aanzienlijke verkorting in den tijd hunner straf bekomen. Aan een bijna gelijk getal om misdaden, veroordeelden is algeheel vrijheid geschonken of is hunne straf in eene correctionnele veranderd.

Onder deze laatsten bevinden zich de vijf medeplichtigen van Quenisset, die in 1844 door het Hof der Pairs tot de doodstraf veroordeeld zijn geworden, wegens aanslag op het leven van de hertogen van Orleans, van Nemours, en van Anjou.

Volgens het verlangen des Konings zijn die onderschrevene gunsten eerst den 10 oktober, op den dag des huwelijks, aan de respectieve begenadigden medegedeeld.

— Men verzekert dat de leden van den geneefschten staatsraad aan de Europeesche mogendheden eene interventie gevraagd hebben. De heer de Pons heeft met dat doel aan den heer Guizot geschreven.

— De graaf Rossi, ambassadeur van Frankrijk te Rome, is den 7 dezer te Marseille aangekomen; aan boord van het stoomschip *Herculanum*.

BELGIË.

BRUSSEL 12 oktober. De associatie voor den vrijen handel heeft gisteren hare eerste vergadering gehouden. De heeren Ch. de Brouckère, voorloperige voorzitter, graaf Arrivabene en Lehardy de Beaulieu hebben achtereenvolgens het woord gevoerd.

Na de openbare zitting hebben de leden der maatschappij zich in comité vereenigd. De heer de Brouckère heeft hen gevraagd of zij niet meenden dat een definitief bestuur moest benoemd worden, benevens eene commissie van niet meer dan vijf en niet minder dan drie leden, belast met het ontwerpen van een reglement.

De heer van Meenen stelde voor, dat het voorloopig bestuur behouden zou worden tot na de aanbidding van een reglement en dat hetzelfde tevens de commissie zou benoemen tot het ontwerpen van zoodanig reglement. Dit voorstel, dat door den heer Duopéiaux ondersteund werd, is aangenomen; waarna de voorzitter verklaard heeft dat de eerstvolgende vergadering, waarbij het ontwerp van reglement zou worden aangeboden, op zondag den 25 oktober zal gehouden worden.

Tot leden der genoemde commissie zijn benoemd de heeren Fortamps, van Ledé en Victor Faider.

— De commissie, ingesteld tot verbetering van het lot der arbeidende klassen, is door den minister van justitie belast met het onderzoek van twee gewichtige vragen: de eerste betrekkelijk het maken van brood, de tweede over den prijs van het vleesch.

De minister roodigt de commissie uit om, onder anderen, te onderzoeken door welke middelen men de misbruiken, die in de broodbakkerij schijnen geslopen te zijn, uit te roeijen en alle vermenigvuldiging, waardoor de voedende kracht van het brood verminderd wordt, voor te koemen.

Wat het vleesch betreft; de vraag is of de tegenwoordige prijzen niet overdreven zijn in evenredigheid der inkoopsprijzen en of men niet geheel of gedeeltelijk de klagen over de duurte zou kunnen wegnemen, door de vleeschhouwers aan een reglement of zelfs aan eene zetting te onderwerpen.

NEEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 14 oktober.

Gisteren is alhier op eene plegtige wijze de R. C. St. Jacobs kerk, op het Hinthauerende ingewijd. De tot die parochie behoorende ingezetenen legden reeds vroeg hunne vreugde aan den dag door het uitsteken van vlaggen. Des morgens ten half acht ure begon, na het zingen van den *Veni Creator*, Z. D. Mgr. de bisschop van Gerra de verhevene en indrukmakende plegtigheden der kerk en altaarwijding, welke ten half elf ure afgelopen waren. Ten elf ure werd, Z. D. Mgr. de bisschop van Emmaus, geassistieerd door den Hoogw. Prelaat van Bern en omgeven van eenen aanzienlijken stoet van priesters, zoo uit de stad als van elders, de kerk binnengeleid en tot voor het altaar gebracht, alwaar Z. D. ten aanzien van eene talrijke schare geloovigen, die zich door bijzonderen eerbied en godsdienstige ingetogenheid onderscheidde, de pontificale hoogmis celebreerde. Na het Evangelie beklom de Wel Eerw. Zeer Gel. Heere Th. Spiering, vice-regent van het seminarie te St. Michiels-Gestel den kansel en hield voor de vergaderde geloovigen eene indrukwekkende en van welsprekendheid schitterende rede, welke de aandacht in hooge mate boeide en de godsdienstige stemming nog verhoogde. Gedurende de pontificale dienst werd door het zangkoor der kerk, bijgestaan door onderscheidene meesters en liefhebbers der stad, de eerste mis van Haydn uitgevoerd, onder directie van den heer J. Richt. Bij het offertorium werd, de schoone Cantate van onzen verdienstelijken stadgenoot den heer W. B. Marjnen, welke reeds alom met lof bekend en allergunstigst in het Muzikaal Tijdschrift beoordeeld is, ten uitvoer gebracht. De plegtigheid werd gesloten met den lofzang *Te Deum* met groot orkest.

De plegtigheid liep zonder stoornis en zoo, als het een godsdienstig feest betaamt af, en zal voorzeker op al de leden eenen duurzamen indruk achterlaten en hen tot godsvrucht stemmen, zoo dikwijls zij den gewyden tempel zullen binnengaan.

— In den avond van den 10 tende graaf van Randwijck, nieuw benoemd minister van Binnenlandsche zaken in de residentie aangekomen, heeft met zijne familie intrek genomen in den Nieuwen Doelen.

— De *Staats-Courant* van heden behelst het programma der plegtigheid van de opening der gewone vergadering der Staten-Generaal, op ainstaan den maandag den 19 oktober. Z. M. de koning zal in persoon de zitting openen.

Ingezonden Stukken.

Cuyk den 8 October 1846.

Gisteren hadden wij hier een driedubbel feest, de plegtige vereeniging van onzen schutters-doelen met het muzikgezelschap de Harmonie, het uitreiken des standaards die vereeniging voorsteltende en het schieten om schutterskoning; wordende door het lespelen en geluid der klokken alsmede het

uitsteken der vlaggen mit vele huizen en gebouwen dit feest aangekondigd.

De algemeenheid der deelneming van alle fatsoenlijke ingezetenen en liefhebbers dezer beide vermakelijke kunst-oefeningen, als ook het volkomen bereiken van het oogmerk der waardige stichters om alle klassen van ingezetenen in een punt te vereenigen en in hare neiging tot gemeenschappelijke vermaak, eens vrije lucht te goren deed op elk eene goede uitwerking.

Om twee ure des namiddags was het vereenigingspunt in den schutters doelen, van daar trokken zij, voorafgegaan van het vaandel der harmonie, beschermd door de schutters met pijl en boog gewapand, gevolgd door twee thuisjes in het wit gekleed, dragende het eere-metaal op een fluweelen schild.

Verdens de oude schutterskoning, omhangen met de teekenen zijner waardigheid, gaande tusschen de directie der beide societeiten met hunne onderscheidingsteekenen versierd, volgde daarop de honoraire leden tot op het einde van het dorp bij het huis van den burgemeester, waar de stoet eenen grooten kring formeerde en directeuren den heer burgemeester verzochten daar binnin te treden met den standaard; de achtbare heer burgemeester overhandigde aan directeuren en standaarddrager het prachtige vaandel, de zinnebeelden der vereeniging voorstellende, met eene zeer gepaste aanspraak, haar op het doel diër vereeniging in onderlinge vriendschap wijzende, als ook op onze brave voorouders van vorige eeuwen, die met boog en pijl gewapend door onderlinge harmonie geleid, hunne haardsteden tegen roofzuchtige vijanden verdedigden en hunne aloude heldhaftige graven en heeren in menigen woegelijken strijd de lauweren van overwinning deden behalen, en dan weder als andere Cincinnatiassen, even of zij dit alles weder hadden vergeten, tot het vreedzaam behandelen van ploegen en spaden weder naar huis keerden, en dan hun aankomend kroost in den hoek van den haard denzelfden stillen mannenmoed trachten in te prenten; de achtbare heer burgemeester verklaarde verder zijn genoegen en welgevallen bij deze onderlinge verbroedering van zoo vele brave ingezetenen zijner gemeente niet te kunnen verbergen maar te moeten uitroepen: *Leve de leden van den Groeten Doelen en die der Harmonie te Cuyk!* hetwelk door duizenden van aanschouwers tot drie malen werd herhaald en in *Leve de Burgemeester* eindigde.

De standaard-drager, door vier gewapende schutters bewaakt, werd midden in den trein genomen waarachter burgemeester, raden en secretaris, en zoo trad in eene goede orde de trein onder aanhoudend muziek weder naar den doelen, waar dadelijk het schieten om koning werd begonnen en de prijs behaald werd door A. T. Reijnders, welke met de teekenen zijner overwinning werd omhangen, op eenen verhevenen troon geplaatst en met den erewijn beschonken.

Eindelijk daarna werd Z. M. door eenen plegtigen optogt zoo als de eerste lange door het dorp over de Markt en de Maasstraat met luisterrijk muziek naar zijne woning begeleid en weder in den doelen, alwaar des avonds bij eene wel geplaatste illuminatie en schoon versierde tent in gulle vreugde, muziek en zang elk zich konde vermaken en vele tot diep in den nacht in goede harmonie zijn verbleven.

Tilburg, oktober 1846.

Door de voltooiing van dat gedeelte straatweg, loopende tusschen deze stad en *Waalwijk* en van *'s Bosch* naar *Geertruidenberg*; is de voorgestelde verbetering der voornaamste communicatie wegen in de zoo aanzienlijke kantons *Waalwijk* en *Heusden* volkomen daargesteld; dezelve loopen van *'s Bosch* over *Deuten*, *Vlyman*, *Nieuwkuik*, *Drunen*, *Raardwijk*, *Waalwijk*, *Besoyen*, *Capelle*, *Was-*

pik, Raamsdonk, Geertruidenberg, van Tilburg over Loop-op-Zand, en Kaatsheuvel, Loosdrecht, Sprang, Elshout, Oudheusden, Heusden, Heesbeen, Genderen, Eethen, Meeuwijk, Dussen, Emikhoven, de Werken op Wierden, schier alle plaatsen, die of door den zwaren kleigrond of door het ondoordringbare zand niet dan met vele inspanning met rij- of voertuig, te naderen waren. Lof en prijs, zij voor de verbetering toegebragt, en hoe toch kunnen Noord-Brabands ingezetenen, in dat gedeelte der provincie, ja allen, die het nut en genoegen daarvan ondervinden, grooter bewijs van dankbaarheid betoonen dan hier openlijk bunne hulde te brengen aan den heer J. A. Gerlach, het verdienstelijk Lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant, den grondlegger dier verbeteringen, die het regt der kantons Heusden en Waalwijk ter juister tijd, op eene zoo waardige en krachtadige wijze voorgedragen en volgehouden heeft.

De Burgerkroon, die hij zich daardoor verwierf en de hooga achtung welke hem daarvoor wordt toegezegd, zij en blijve steeds de grootste voldoening voor die edele daad.

Eere zij den waardigen volksvertegenwoordiger, die steeds getrouw aan zijne roeping, zoo eervol, den weg van vooruitgang en verbetering bewandelt.

Eenige Noord-Brabanders.

Tilburg, 10 October 1846.

Dezer dagen is alhier overleden de kundige chorist Jan van Groenendaal, horlogiemaker alhier, een man die, onder het nederigst nederlijks de schitterendste bekwaamheden, in muziek en zang, bezat, welke talenten hij bijna uitsluitend en gedurende meer dan veertig jaren tot luister van Gods tempel heeft gebezigd. Een ieder die den eenwondigen man leerde kennen, was verwonderd over zijne diepe kunde en menige liefhebber ook buiten deze plaats, zal met ons over het verlies van den braven man treuren. Voor de parochie het Netke alhier mag men het vrij voor onherstelbaar rekenen, en gewis zal het zich jaren lang doen gevoelen. Even verdienstelijk als hij was in het godsdienstige, mag men hem ook in het burgerlijke rekenen: hij was een uitmuntend echtgenoot, een zorgvuldig huisvader en zijn beminnelijk, voorkomend karakter maakte hem tot vriend van een ieder; getuige hiervan ook de menigvuldige, notabele ingezetenen, welke hem de laatste eer hebben bewezen. Ook was zijne begrafenis plegtig en aandoenlijk: de choristen in diep rouwgewaad met den standaard der heilige Cecilia aan het hoofd, de muzikale leden van het gezelschap de Harmonie (waarvan hij een der stichters was) aan welker hoofd zich de zoo kundige klarinettist de heer Korff bevond, hebben het lijk, onder het spelen eener droevige maar treffende lijkmarfch, uit het sterfhuys afgehaald en naar de kerk gebragt; aldaar had erne plegtige lijkdienst plaats, waarbij de muziek, door de choren der beide parochien van Tilburg, uitmuntend werd uitgevoerd, geassisteerd door verschillende andere liefhebbers der toonkunst, zoo van deze als andere plaatsen, waarbij men ook niet bijzonder genoeg heeft opgemerkt den kundigen kapelmeester, den heer Muller, van het regiment lanciers, met verscheidene zijner kunstbroeders. Na de lijkdienst hebben de choristen een daartoe vervaardigden lijkzang, als laatst vaarwel, hunnen overleden broeder toegezongen, welke een ieder met weemoed vervulde. Even zoo als het lijk is naar de kerk gebragt, is het ook naar het graf gedragen, begeleid op dezelfde wijze en altijd onder het doen hooren van het treurende lijkmuziek. Dabbel jammer is dit verlies, daar zijne brave vrouw en vier kinderen hun geheel bestaan in hem verloren hebben.

TERNEUZEN 3 oktober. Een gevoelige slag trof heden de R. C. bevolking dezer gemeente, daar het de Goddelijke Voorzienigheid in hare ondoordringelijke wijsheid behaagde, derzelver zoo zeer geliefden herder, den WelEerwaarden heer Verkaar, tot zich te nemen. Nauwelijks twee jaren zijn er verlopen sedert het tijdstip dat er eene R. C. gemeente alhier, met inbegrip der nabijgelegen dorpen, den Hoek en Zaanslag, werd opgericht en tevens de WelEerwaarde heer Verkaar, van Breda geboortig, tot Pastoor derzelve benoemd.

Menigvuldig waren de zwaarigheden, door den herder te overwinnen; doch, vol ijver voor de dienst zijner heilige roeping, kwam hij weldra door zijne onvermoeide pogingen en bejinnelijk karakter, de grootste moeilijkheden te boren, en de uitoefening van de H. Godsdienst had weldra geregeld plaats. Hiermede evenwel nog niet tevreden, streefde de edele man er naar om eenen tempel te erlangen, geschikt voor de behoefte der bevolking en voor die van het garnizoen, en meer waardig om daarin de H. Mysteries van de verhevene R. C. Godsdienst uitte oefenen, en Zijn WelEerwaarde zoude dit groote doel ook weldra hebben bereikt, zoo de Almogende Voorzienigheid dien braven herder niet zoo vroegtijdig tot zich hadde genomen.

Onze geliefde Pastoor zaliger is ongetwijfeld het slagoffer zijner edele roeping geweest, die hij op eene zoo allezijs voorbeeldloze en waardige wijze vervulde en daarin de voetstappen van den Goddelijken Zaligmaker drukte.

Algemeen was de belangstelling die men in den zalig afgestorvenen stelde; niemand, of hij moest door tranen, zijn overkropt gemoed lucht geven en dezelfs stoffelijk overblijfsel werd dan ook door een overgroot aantal zijner zoo zeer door hem bemindde geloofsgenooten tot aan de bijna drie uren van hier verwijderde rustplaats der dooden begeleid. Nimmer zal het aandenken van onzen helaas zoo vroeg gestorven eersten herder uit ons geheugen worden gewischt.

LATERE BERIGTEN.

De revolutie van Geneve heeft aanleiding gegeven tot een aantal diplomatieke conferencien tusschen den heer Guizot en de Vertegenwoordigers van Oostenrijk en Pruisen en tot het afzenden van vele koeriers. Men spreekt reeds van de waarschijnlijkheid eener drievoudige interentente en de taal der ministeriele dagbladen, onder anderen van l'Epope, schijnt te doen geloven, dat men reeds aan de verwezenlijking van zoodanigen maatregel gedacht heeft.

Den 9 oktober heeft te Geneve eene constituerende volksvergadering plaats gehad, waarbij de groote raad als vervallen is verklaard. De stad is nog rustig. Men meldt dat het canton Waadt een aantal bataillons van dezelfs militie op de been heeft gebragt, welke naar de grenzen in optoet zijn. Tevens zegt men dat Opper- en Neder-Wallis gewapend zijn en ook daareen botsing ophouden is.

Alle vreemdelingen en vele achtenswaardige ingezetenen der stad Geneve verlaten dezelve en begeben zich naar Frankrijk.

Men spreekt van een morganatiek huwelijk tusschen den prins Frederik-Wilhelm Waldemar, neef van den koning van Pruisen met de dochter van de vermaarde Bettina von Arnim. Men verzekert dat de koning zijne toestemming zou gegeven hebben.

Den 11 oktober zou de Koningin van Spanje en hare zuster, door hare echigenooten vergezeld, zich in groote staatsie naar de Kerk van Atocha begeven, ten voltrekking van haar huwelijk voor de Kerk.

Den 12 zal de plegtigheid van den algemeenen handkus plaats hebben, en den 13 die voor de regterlijke magt.

Men zegt dat de koningin in persoon op den 15

de Cortes sluiten zal en hun hare erkentelijkheid betuigen voor de gegevene toestemming tot het dubbel huwelijk. De prinsen zouden den 20 en 21 Madrid verlaten om tegen den 1 november te Parijs wedergekeerd te zijn.

De Times verzekert, volgens zijn Parijsche correspondent, dat de koning der Franschen een dringenden brief heeft geschreven aan den koning der Belgen, om hem uit te noodigen ten spoedigste uit Tyrol terug te komen, ten einde op te treden als middelaar tusschen Frankrijk en Engeland in de zaak van het spaansch huwelijk. De koerier, die met overbrengen van dezen brief belast is, zou ll. woensdag uit Parijs vertrokken zijn.

Advertentien.

* * Een **ONGEHUWD PERSOON** van fatsoenlijke huize, middelbare jaren en van de Roomsche Catholijke Godsdienst, de Fransche taal verstaande, en, blijkens afgelegd examen, in staat zijnde dezelve grondig te kunnen onderwijzen, kan zich op zeer aanzienlijke voorwaarden engageren. Adres onder Lett. V. J. A. franco bij GEBROEDERS VERHOEVEN, Boekhandelaren te 's Bosch.

* * Een **JONGELING** van ruim 17 jaren, bezitter van den 4° Rang en van de R. Cath. Godsdienst, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst om behulpzaam in eene School te zijn; hij geleegenheid om zich verder te bekwaamen, is men niet ontgenegen voor het eerste jaar eenige tegemoetkoming te geven. Adres met franco brieven bij den Boekhandelaar A. M. BROEDELLET te Voorburg.

* De Heer **W. J. W. W.** woonende op **W. J. W. W.** Buitengewone **Statuum** nabij **Eindhoven**, wordt dringend verzocht voor het einde dezer maand zijne Schuld te voldoen aan **J. A. G. W. J.** te **Leiden**, zullende bij gebreke van dien **W. J. W. W.** bekend gemaakt.

GRAANMARKT.

van **H. E. R. TOEGEN BOSCH**

Maandag en Dingsdag 12 en 13 oktober.

ROGGE / 9,15 / 9,35 a / 9,65.

BOEKWEIT / 6,00 / 6,65 a / 7,35.

HAVER / 3,15 3,50 a 3,65.

AMSTERDAM, 12 October.

Poolsche Tarwe met godden handel (niet) opbehoudend, in entr. 127 p. b. Poolsche 130 a. dit 1357; 128 p. dito 1342; 127, 128 p. w. b. Poolsche 1350 355; 126 p. Odessa 1305; in cons. 128 p. b. Podil 1300; 127 p. dito 1245, 848; 123 p. Vries 1317; 125 p. b. Poolsche 1335.

Rogge iets hooger met godden handel, in entr. 115 p. Riga 1240; 116 p. Petersb. 1244. in cons. 120 p. Pruis. 1254, 266; 119 p. Odessa 1257; 127 p. Rbat. 1250; 121 p. dito 1200.

Garst ruim prijst, met godden handel, 114 116 p. j. Doegge 1180, 190.

Nieuwe Boekweit, waarvan de aanvoer zeer schaarsch blijft, wederom iets hooger verkocht, 120 p. Amerd. 1240, 120, 123 p. Vries 1235, 245. Frans. vond meer begeerte en prijst 116, 117 p. ord. 1188, 190. Hblst. als voren gevend en zand omgang.

OPGAVEN van de Hooft der Rivieren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA- TUMS	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH			
	BOVEN - AP.	GEWASSEN	GEVALLEN	BOVEN	ONDER	GEWASSEN	GEVALLEN	
oct.	elh.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	
12	5	47	0	"	"	"	"	
13	5	45	0	1	62	1	0	
14	5	45	0	1	62	0	0	

De O. te 's Bosch is 4 al 14 duim boven AP.